

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud. Piirangute eesmärk on vähendada isikutevahelisi kontakte ning vältida suuremate hulkade inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 sissejuhatava lauseosa ja lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõike 2 punkti 2, lõike 5 punkti 3 ja lõiget 8.

Korralduses kehtestatud piirangute ja meetmete lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹ või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse levik stabiliseerunud, samas on oht koroonaviirusega nakatuda endiselt suur. Mais 2021. a on nakatumise tase stabiliseerunud novembri 2020. a tasemele. Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatumiskordaja R, et haigestumine on endiselt laialdane, kuid langustrendis. Samas on regionaalselt nakatumine tõusutrendis Ida-Viru, Tartu, Pärnu ja Valga maakonnas ning suremus on keskmiselt kõrgem. Nakatumiskordaja R vastav näitaja on langenud alla 1, mis tähendab, et rakendatavad meetmed on tõhusad ja vajalikud, viinud inimestevahelised kontaktid miinimumini ning uute nakkusjuhtude levik on pidurdumas. Reproduktiooni alusarv R ehk nakatumiskordaja püsib samal tasemel 0,84–0,92, mis võimaldab teha käesoleva korraldusega leevendusi haridusvaldkonnas. Teadusnõukoda on varem juhtinud tähelepanu, et lapsed ei ole koroonaviiruse peamised ohvrid. Hariduse kvaliteedi langusel ja õpilaste psühholoogilistel häiretel on suurem mõju tuleviku ühiskonnale kui koroonaviiruse mõju. Samuti on praeguseks teada, et nooremate õpilaste vaksineerimine ei alga sügisel. Samuti on rahvusvaheliste organisatsioonide soovitusel (WHO, UNICEF, ECDC,

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

CDC) kooskõlas käesoleva korralduse muudatustega, mille kohaselt haridusasutuste avamine peaks olema esimene meede piirangute lõdvendamisel.

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis kõrge ja viiruse levik ulatuslik kogu Eestis. 20. mail 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 288,57. 12. mail 2021. a oli vastav näitaja 343,57. Samas 28. aprillil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2 ning 30. märtsil 2021. a 1364,2. 20. mail 2021. a oli esmaseid positiivseid teste 328 ehk 5,13% testide koguarvust.

Kinnitatud haigusjuhtude jaotus maakonniti	
Maakond	7 päeva suhtarv 100 000 elaniku kohta
Ida-Viru	296,44
Valga	273,01
Pärnu	163,60
Harju	114,21
Põlva	105,49
Tartu	103,05
Jõgeva	91,41
Lääne-Viru	74,75
Viljandi	71,49
Võru	64,94
Lääne	63,59
Järva	59,65
Saare	51,39
Rapla	36,06
Hiiu	21,47

20. mail 2021. a seisuga oli COVID-19 haiglakohtade koguessurss 558 voodikohta, millest oli hõivatud 51,41% (298 voodikohta). Haiglata intensiivravikohtade koguessurss oli 192 voodikohta, millest oli hõivatud 69,27% (133 voodikohta), ning haiglata COVID üldravikohtade koguessurss oli 366 voodikohta, millest oli hõivatud 45,08% (165 voodikohta). 19. nädalal tuvastatud 1870 haigusjuhust on nakatumise asjaolusid analüüsitud 1838 juhul ehk 98%. Analüüsitud andmete põhjal jäi nakatumiskoht teadmata 28% juhtudest (18. nädalal 31%). Alates 2020. a 49. nädalast on teadmata nakatumispaigaga nakatunuid olnud 30–36% juhtude üldarvust.

19. nädalal said nakkuse perekonnast 41% (peamine levik toimub perekondades ja sugulaste seas), tööl 14%, mujal 7% (nakatumine toimus tõenäoliselt peamiselt tutvusringkonnas ja elukohas), välismaal 2,7%, laste- ja õppeasutuses 2,5%, tervishoiu/hoolekandeesutuses – 2,1% juhtudest.

Võrreldes 18. nädalaga nakatumispaikade muster märgatavalt ei muutunud. Vähenes veidike nakatumine välismaal (2,9% → 2,7%), tervishoiu/hoolekandeesutuses (3,3% → 2,1%) ja Kaitseväes (1,4% → 1,1%). Suurenes juhtumite osakaal tööl (12,3% → 14%), laste- ja õppeasutuses (2,5% → 3,4%) ning mujal (5,4% → 7%, eeskätt tutvusringkonnas).

Viimase 14 päeva (18.–19. nädal) teadmata nakatumispaigaga nakatunute osakaal moodustas 32,3% juhtudest.

Seega saab järeldada, et viiruse levik on kogu Eestis jätkuvalt laialdane ning tervishoiusüsteem on endiselt suure surve all. Arvestades, et vanemaealised vajavad suurema tõenäosusega haiglaravi ning et õppurite suuremal määral õppesse lubamise ja uute tüvede Eestisse saabumise tõttu võib suureneda nakatumiskiirus, on teised säilivad piirangud ja meetmed põhjendatud ja proportsionaalsed.

Haridusvaldkonna piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, on tõhus ning proportsionaalne inimeste elu ja tervise ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamiseks. Käesoleva korraldusega muudetakse osaliselt COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks kehtestatud haridusvaldkonna piiranguid ja meetmeid, mis kehtivad käesoleva korralduse andmise hetkel huvikoolide kohta. Vabariigi Valitsus hindab piirangute põhjendatust korraliselt iga kahe nädala järel. Kui olukord on muutunud, võib Vabariigi Valitsus muuta haridussüsteemi kohta kehtestatud piiranguid ja meetmeid.

Korralduse punktiga 1 muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“. Käesoleva korraldusega tehakse muudatused üksnes konsultatsioonide ja eksamite lubatavuses ning teisi piiranguid ja meetmeid ei muudeta.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 tehakse täiendused korralduse punkti 20¹⁴ alapunkti 1 24. mail 2021. a jõustavas redaktsioonis. Muudatusega lubatakse huvikoolides teatud tegevuste (eksamite läbiviimine ja konsultatsioonid) puhul siseruumides korraga osaleda suuremal hulgal inimestel, võrreldes korralduse punkti 20¹⁴ alapunkti 1 esimese lause redaktsiooniga, mis pidi esialgu jõustuma 24. mail 2021. a.

Eksamite läbiviimisel piirangut inimestele arvule ei seata. Sellist piirangut ei ole üldhariduskoolides läbiviidavatele (lõpu)eksamitele seatud ka varem. Konsultatsioonist võib korraga osa võtta kuni 10 inimest, sealhulgas juhendaja. Tegemist on pigem erandlike olukordadega, millega ei kaasne tõenäoliselt haigestumise kasvu. Suurel määral puudutab käesoleval juhul korralduses tehtav muudatus muusikakoole, kes peavad korraldama lõpu- ja sisseastumiseksameid.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 tehakse täiendused korralduse punkti 20¹⁴ alapunkti 1 31. mail 2021. a jõustavas redaktsioonis.

Konsultatsioonide kohta kehtestatud erandit, mis jõustub 24. mail 2021. a, ei ole põhjust pärast 31. mail 2021. a pikendada, kuna siis jõustub juba põhitekstina piirang järgmises sõnastuses – „Siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 10 isikut rühmas, sealhulgas juhendaja, kuid mitte rohkem kui 100 isikut kokku, ning kui hoitakse teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad.“. Mis tähendab, et teatud tegevustele teatud liiki asutustes pole enam tarvidust eraldi erandit kehtestada. Samas tehakse täpsustus eksamite sooritamiseks huvikoolides, mis annab täiendava erandi rühma- ja täitvusuõuete kohaldamata jätmiseks.

Käesolevas punktis võimaldab piirangute leevendamine huvikoolidel, millel oma tegevusvaldkonna eripärade tõttu ei ole võimalik olulist osa tegevusest välistingimustes korraldada (eelkõige on peetud silmas muusikakoole), aidata õpilastel paremini valmistuda

kooli lõpetamiseks vajalike tingimuste täitmiseks, näiteks võtta vajaduse korral osa konsultatsioonidest ning sooritada lõpetamisega seonduvad toimingud (eksamid). Lisaks annab see võimaluse paremini valmistuda neil õpilastel, kellel huvikoolis õpitav on seotud otseselt ka edasiõppimisplaanidega.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 24. mail 2021. a ja korralduse punkti 1 alapunkt 2 jõustub 31. mail 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.